

**Звіт з оцінки результативності виконання
Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020
року та Плану заходів з її реалізації у 2018-2020 роках за 2018 рік**

Звіт про результати проведення моніторингу виконання Плану заходів складено на основі даних звітів про результати реалізації технічних завдань на проекти регіонального розвитку, визначених Планом заходів, підготовлених відповідальними за їх виконання (структурними підрозділами облдержадміністрації, місцевими органами виконавчої влади).

За результатами проведеного моніторингу у 2018 році в рамках 3-х Програм реалізовувалось 47 технічних завдань на проекти регіонального розвитку, на які за рахунок усіх джерел фінансування витрачено 2,6 млрд грн.

Джерелами фінансування проектів були: державний бюджет (кошти державного фонду регіонального розвитку, державного дорожнього фонду, субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, на будівництво футбольних полів зі штучним покриттям, інші субвенції), місцеві бюджети, кошти суб'єктів господарювання, позабюджетні кошти, міжнародна технічна допомога, а також інші джерела, не заборонені законодавством (спонсорська, благодійна допомога тощо).

В рамках **Програми 1 «Розвиток людського потенціалу»** у 2018 році реалізовувались 28 технічних завдань на проекти регіонального розвитку загальною вартістю фінансування 2,3 млрд грн (відповідно до орієнтовного фінансового плану обсяг фінансування становив 1,4 млрд грн).

У тому числі за **напрямком «Комплексний розвиток територіальних громад»** виконувалось 8 завдань на проекти, на реалізацію яких витрачено 1,7 млрд грн. Це такі технічні завдання:

- Підвищення спроможності місцевих ЗМІ;
- Забезпечення населення якісною питною водою;
- Поліпшення житлових умов проживання населення;
- Розбудова дорожньої інфраструктури;
- Оновлення рухомого складу тролейбусів;
- Поліпшення умов надання соціальних послуг установами сфери соціального захисту населення;
- Впровадження інноваційних технологій у сферу ведення містобудівного кадастру.
- Забезпечення розробки генеральних планів населених пунктів.

В рамках виконання проекту «Підвищення спроможності місцевих ЗМІ», зокрема, редакціям комунальних друкованих ЗМІ надавалась організаційна, інформаційна та методична підтримка (без фінансування), проведено засідання

ГО «Асоціація регіональних ЗМІ», де розглядалось питання пришивдшення реформування місцевих друкованих видань та взаємодія місцевих ЗМІ з ПАТ «Укрпошта». З 26 місцевих комунальних друкованих ЗМІ, що фактично виходять в області, 24 видання завершили реформування.

В рамках реалізації завдання «Забезпечення населення якісною питною водою» залучались кошти державного бюджету, місцевих бюджетів та обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, за рахунок яких протягом 2018 року проводились: реконструкція систем водопостачання, очисних споруд, систем каналізації, технічне переоснащення насосних станцій, резервуарів для питної води, придбання насосного обладнання, тампонаж недіючих артезіанських свердловин тощо. Всього витрачено 41,1 млн грн.

На виконання завдання «Поліпшення житлових умов проживання населення» профінансовано 49,1 млн грн із державного, місцевих бюджетів, інших джерел. Введено в експлуатацію 6 житлових будинків, придбано 94 квартири (житлових приміщення).

Зокрема, в рамках обласної програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» у 2018 році було використано 11,0 млн грн. Укладено 100 кредитних договорів, введено в експлуатацію 37 житлових будинків загальною площею 3,6 тис. м² та 5 господарських приміщень загальною площею 257,5 м², придбано 29 житлових будинків, 8 – інженерно облаштовано, надано 18 кредитів на розвиток особистого селянського господарства.

В рамках реалізації програми підтримки житлового кредитування молоді з бюджетів усіх рівнів освоєно 3,6 млн грн, придбано 5 квартир.

Крім того, реалізувались програми: «Часткова компенсація відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» (використано 982,3 тис. грн), здешевлення вартості іпотечних кредитів, на компенсацію процентних ставок за укладеними договорами (з державного бюджету використано 1,2 млн грн), «Доступне житло» (використано 2,4 млн грн, придбано 9 квартир).

Надано 1 кредит на будівництво житла для молодої сім'ї за рахунок власних коштів (коштів статутного капіталу) Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному будівництву» в сумі 673,3 тис. гривень.

З державного бюджету області на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилих приміщень для сімей загиблих осіб, для осіб з інвалідністю I—II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення було виділено кошти в сумі 9,3 млн грн. Протягом року було придбано 12 квартир.

Також відповідно до виділеної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилих приміщень для сімей загиблих учасників бойових дій на території інших держав та для осіб з інвалідністю I-II групи з числа учасників бойових дій на території інших держав, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаних з перебуванням у

цих державах та які потребують поліпшення житлових умов, надано компенсацію 5 особам такої категорії громадян (5,4 млн грн).

На 2018 рік освоєно 16,0 млн грн субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа. Придбано 4 житлових об'єкти для створення дитячих будинків сімейного типу (м. Чернігів – 2, м. Новгород-Сіверський – 1, Чернігівський район – 1), та 29 квартир та будинків (без права продажу протягом наступних 10 років) для 30 дітей-сиріт, осіб з їх числа.

На виконання завдання «Розбудова дорожньої інфраструктури» профінансовано 1,5 млрд грн.

На розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення використано 719,5 млн грн. Зокрема, виконано поточний і середній ремонт на 66,7 км автодоріг. Ліквідовано деформації покриття на 2,1 тис. км доріг площею 430,3 тис. м².

З державного дорожнього фонду місцевим бюджетам області було виділено 426,2 млн грн субвенції на дорожні роботи. За ці кошти здійснено поточний і середній ремонт 45 км доріг загального користування місцевого значення, ліквідовано ямовість на 270,4 тис м², виконано капітальний, поточний, середній ремонт вулиць і доріг комунальної власності площею 111,3 тис. м².

Видатки з місцевих бюджетів на утримання та розвиток інфраструктури комунальних доріг склали 380,2 млн гривень.

У м. Чернігові реалізовано проект «Оновлення рухомого складу тролейбусів», за рахунок коштів місцевого бюджету (29,8 млн грн) придбано 6 тролейбусів.

На виконання завдання «Поліпшення умов надання соціальних послуг установами сфери соціального захисту населення» покращувалась матеріально-технічна база установ соціального захисту населення, проводилась реконструкція та ремонт будівель, приміщень, устаткування, закуповувалось обладнання, в т.ч реабілітаційне.

На реалізацію проекту «Впровадження інноваційних технологій у сферу ведення містобудівного кадастру» профінансовано з обласного бюджету 300 тис. грн, за які було придбано: обладнання другої черги апаратно-технічного та серверного забезпечення системи містобудівного кадастру області: дві робочі станції (ноутбуки), пристрій для друку (МФУ), фізичний сервер для розгортання геопорталу містобудівного кадастру області, джерело безперебійного живлення до серверу.

Проводилась робота зі збору вихідних даних для розроблення нормативно-методичного забезпечення та Концепції створення та ведення містобудівного кадастру області, по створенню первинної бази даних для інформаційного наповнення геопорталу містобудівного кадастру, проводилось формування відповідних Реєстрів, цифрування матеріалів моніторингу реалізації Схеми обласного планування за 2017 та 2018 роки (оформлення та структурування електронних таблиць в форматі csv) та інші роботи.

На впровадження проекту «Забезпечення розробки генеральних планів

населених пунктів» витрачено 13,8 млн грн. Розроблено та затверджено: 32 генплани та 32 зонінги, 61 детальний план в межах населених пунктів; 32 детальні плани за межами населених пунктів Чернігівської області.

За напрямком 2 «Захист і збереження територій» реалізовувалось 3 технічних завдання на проекти:

- Поліпшення екологічного стану річки Стрижень;
- Сприяння територіальним громадам в організації надання послуг зі збору, вивезення, складування, сортування та утилізації твердих побутових відходів (ТПВ);
- Інформаційно-просвітницька робота по збереженню та охороні довкілля.

На перше завдання витрачено 263,9 тис. грн з місцевого бюджету. За ці кошти проводилась розробка проектів «Будівництво мереж зливової каналізації по вул. Ремісничка та вул. Коцюбинського та локальних очисних споруд в м.Чернігів»; «Екологічне покращення гідрологічного режиму та санітарного стану водойми №3 на р.Стрижень у м.Чернігів».

На реалізацію другого завдання профінансовано 88,8 тис. грн. Придбано прес для вторинної сировини у м. Борзна.

На виконання проекту «Інформаційно-просвітницька робота по збереженню та охороні довкілля» за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища було профінансовано 35,0 тис. грн. В регіональному ландшафтному парку «Ялівщина» проведений екологічний фестиваль «Життя в стилі ЕКО». Проведено ряд заходів, які сприяють підвищенню екологічної обізнаності громадян про стан навколишнього природного середовища, зокрема, видано: «Доповідь про стан навколишнього природного середовища Чернігівської області за 2017 рік»; створено макет та друк еко-календаря на 2019 рік; надруковано книгу «Природно-заповідний фонд Чернігівської області».

За напрямком 3 «Створення умов до формування здорового населення та підтримка сімейних цінностей» реалізовувалось 11 технічних завдань на проекти на загальну суму 376,1 млн грн:

- Модернізація мережі закладів охорони здоров'я області, що надають первинну медико-санітарну допомогу;
- Поліпшення якості надання високоспеціалізованої онкологічної допомоги населенню Чернігівської області;
- Профілактика, раннє виявлення та надання медичної допомоги хворим на туберкульоз;
- Поліпшення умов отримання населенням послуг у багатопрофільних та спеціалізованих закладах охорони здоров'я;
- Розширення мережі для своєчасного надання екстреної медичної допомоги;
- Забезпечення населення сучасною спеціалізованою кардіологічною медичною допомогою;
- Будівництво та реконструкція спортивних споруд;
- Будівництво спортивних майданчиків для масового використання;
- Створення безпечного і комфортного середовища для

оздоровлення та відпочинку дітей в області;

- Формування здорового способу життя та активної життєвої позиції мешканців області;
- Модернізація системи соціальної підтримки населення області.

Найбільше коштів витрачено на виконання проекту по завданню «Поліпшення умов отримання населенням послуг у багатопрофільних та спеціалізованих закладах охорони здоров'я» – 171,9 млн грн. За ці кошти здійснювалось придбання медичного обладнання та апаратури, комп'ютерної техніки, санітарного автотранспорту побутового обладнання, проводились ремонтно-будівельні роботи.

Для виконання технічного завдання «Модернізація мережі закладів охорони здоров'я області, що надають первинну медико-санітарну допомогу» проводилась реорганізація мережі закладів первинного рівня з метою наближення якісної медичної допомоги до місць проживання сільського населення. Протягом 2018 року з різних джерел фінансування на покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я первинної ланки використано 14,8 млн грн.

В ході впровадження проекту «Розширення мережі для своєчасного надання екстреної медичної допомоги» у липні 2018 року для координування роботи всіх бригад екстреної (швидкої) допомоги, розташованих у різних районах Чернігівщини, відкрито центральну оперативну диспетчерську ЛПЗ «Чернігівський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф».

Для реалізації проектів «Будівництво та реконструкція спортивних споруд» та «Будівництво спортивних майданчиків для масового використання» з різних джерел профінансовано, відповідно 38,7 млн грн і 41,9 млн грн.

Виконано основну частину робіт, фінансування яких здійснюється на умовах співфінансування з державного бюджету (через Державний фонд регіонального розвитку) і місцевих бюджетів: з реконструкції стадіону «Юність» в м.Чернігові, зокрема ремонт трибун для глядачів з обладнанням накриття (навісу) та будівництво футбольного поля зі штучною травою; з переобладнання кінотеатру «Літній» під спортивний зал у м.Н.Сіверський.

Придбано і обладнано електронне табло на ДП Олімпійський навчально-спортивний центр «Чернігів». Виготовлено ПКД на реконструкцію освітлення стадіону «Локомотив». Збудовано готель і їдальню на спорткомплексі «Хімік». Виконано роботи на спорткомплексі «Чернігів-Арена» та на ДП ОНСЦ «Чернігів», здійснено реконструкцію трибун стадіону «Колос» у м. Сновськ.

Збудовано 11 міні-футбольних полів зі штучним покриттям 42x22 м (за рахунок бюджетної програми «Будівництво міні-футбольних полів зі штучним покриттям в регіонах України» на 2017 рік), у т.ч. 3 – в м.Чернігові, 2 – у м.Корюківка, по одному в м. Носівка, смт Варва, смт Бахмач, смт Куликівка, смт М.Коцюбинське і с. Павлівка Чернігівського району. Загальна вартість робіт становить 15,7 млн грн, у т.ч. з державного бюджету – 8,7 млн грн і з місцевих бюджетів – 7,0 млн грн.

Крім того, збудовано: 3 міні-футбольні майданчики в м.Чернігові і по

одному в смт Гончарівське Чернігівського району та м. Сновськ.

Також розпочато будівництво ще 11-ти футбольних полів зі штучним покриттям за рахунок відповідної бюджетної програми на 2018 рік.

В ході реалізації технічного завдання «Створення безпечного і комфортного середовища для оздоровлення та відпочинку дітей в області» у 2018 році послуги з оздоровлення та відпочинку отримали 55748 дітей, що складає 60,4% від загальної кількості дітей в області, зокрема, послугами з оздоровлення охоплено 20234 дитини (21,9%), відпочинковими послугами – 35514 дітей (38,5%).

В рамках проекту «Формування здорового способу життя та активної життєвої позиції мешканців області» за 2018 рік в обласних ЗМІ з актуальних питань здорового способу життя проведено 58 телепередач, 39 радіопередач, опубліковано 218 статей в газетах, 270 повідомлень в інтернет-виданнях. Медичними працівниками проведено 9730 лекцій, 193 тематичні вечори, оформлено 2198 інформаційних куточків.

У напрямку *«Забезпечення умов для отримання якісної освіти»* впроваджувалось 4 технічні завдання на проекти:

- Поліпшення умов перебування учнів у загальноосвітніх навчальних закладах області;
- Забезпечення навчальних закладів області сучасними засобами навчання;
- Рівний доступ до якісної освіти кожній дитині;
- Підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою та поліпшення її якості.

На виконання зазначених завдань профінансовано 205,5 млн грн. Зокрема, на завдання «Поліпшення умов перебування учнів у загальноосвітніх навчальних закладах області» витрачено 106,1 млн грн коштів державного і місцевих бюджетів, за рахунок яких здійснювались: виготовлення проектно-кошторисної документації, будівництво, поточний та капітальний ремонт приміщень, енергоефективна реновація, реконструкція приміщень в загальноосвітніх навчальних закладах.

З метою реалізації проекту «Забезпечення навчальних закладів області сучасними засобами навчання» в області комп'ютеризовано всі заклади загальної середньої освіти. У 2018-2019 навчальному році підключено до мережі Інтернет 99,7% закладів освіти сільської місцевості. Здійснено придбання сучасної комп'ютерної техніки та мультимедійного обладнання для закладів загальної середньої освіти.

Зокрема, на завдання «Рівний доступ до якісної освіти кожній дитині» витрачено 20,2 млн грн – придбано 11 шкільних автобусів.

На реалізацію завдання «Підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою та поліпшення її якості» профінансовано 60,5 млн грн, за рахунок яких реалізовано проекти з ремонту та реконструкції приміщень, по заміні вікон, дверей, санвузлів, ремонту котельного обладнання, покращення матеріально-технічної бази в дошкільних навчальних закладах області.

Зокрема, продовжувалось будівництво дитячого садка-ясел у мікрорайоні «Масани» м. Чернігова. Протягом 2018 року розпочали

функціонувати Шиби́ринівський комунальний заклад дошкільної освіти «Перлинка» Михайло-Коцюбинської селищної ради та чотири додаткові групи на базі діючих закладів дошкільної освіти в Іванівській об'єднаній територіальній громаді, мм. Ніжин, Прилуки. Також діють групи раннього розвитку дітей у приватних студіях міст Чернігова, Ніжина, Прилук. Завдяки цьому протягом 2018 року створено додатково 434 місця та збільшено відсоток охоплення дітей віком від 3 до 6 років до 96,3 %.

За **напрямком «Розвиток культурного і духовного середовища, забезпечення патріотичного виховання населення»** реалізовувалось 2 технічні завдання:

- Поліпшення умов отримання культурних послуг та підвищення їх якості;

- Від збереження національних традицій – до зростання духовності і підвищення культурних стандартів.

За рахунок державного та місцевих бюджетів здійснювались реконструкція, капітальний ремонт закладів культури і мистецтв. Зокрема, продовжувалось будівництво прибудови до Музичної школи № 1 ім. С.В. Вільконського у м. Чернігові, ремонт цокольного поверху та заміна вікон КЗ «Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Короленка», розбудова Менського зоологічного парку. Проводились культурно-мистецькі та культурно-патріотичні заходи.

У рамках **Програми 2 «Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання»** реалізовувалось 12 технічних завдань на проекти регіонального розвитку із обсягом фінансування 267,1 млн грн (відповідно до орієнтовного фінансового плану обсяг фінансування становив 129,1 млн грн):

- Формування ефективної системи менеджменту залучення інвестицій;

- Сприяння залученню та впровадженню програм міжнародної технічної допомоги, поглибленню співпраці з міжнародними донорами;

- Створення інвестиційних продуктів;

- Впровадження енергоефективних технологій та устаткування, вдосконалення обліку та контролю витрачання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві;

- Проведення енергоефективних заходів в закладах державної та комунальної форми власності;

- Розвиток виробництва альтернативних видів палива та розширення використання відновлювальних джерел енергії;

- Розвиток системи зовнішнього освітлення;

- Спрощення доступу суб'єктів господарювання у сфері малого і середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів області;

- Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Чернігівської області;

- Інформаційно-консультаційна підтримка суб'єктів підприємництва та осіб, що бажають розпочати власну справу;

- Створення туристичних продуктів для окремих цільових груп;

- Популяризація сільського зеленого туризму.

За напрямком *«Підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності»* реалізовувалось 7 техзавдань з обсягом фінансування 265,5 млн грн.

В ході реалізації завдання «Формування ефективної системи менеджменту залучення інвестицій» відбувся Чернігівський регіональний форум «Органік Інвест», проведено міжнародний III Форум інвестицій та експорту Чернігівщини, який став головною подією в сфері інвестицій та експорту в регіоні, та інші заходи.

В рамках програми «Сприяння залученню та впровадженню програм міжнародної технічної допомоги, поглибленню співпраці з міжнародними донорами» велась активна робота щодо пошуку додаткових джерел позабюджетного фінансування, міжнародної технічної допомоги, грантів. Щомісячно оновлювався Грантовий дайджест «Будь у курсі подій – дій», який містить інформацію щодо відкритих для участі грантових конкурсів, проектів міжнародної технічної допомоги та програм пільгового кредитування міжнародних фінансових організацій.

Для реалізації інших проектів у сфері інвестиційної діяльності проводились зустрічі, наради, інші публічні заходи. З метою створення дієвого інструменту просування потенціалу області та формування іміджу регіону як привабливого партнера для бізнесу на внутрішньому та міжнародному ринках, підготовлено сучасний двомовний (українською та англійською мовою) інформаційний проморолик про конкурентні переваги, можливості та інвестиційну привабливість Чернігівської області «Start your business with Chernihiv region».

В рамках заходів щодо популяризації потенціалу регіону розроблена «Інтерактивна інвестиційна карта Чернігівської області», як джерело корисної інформації для потенційного інвестора та основним електронним майданчиком комунікації влади, бізнесу, громадян з питань активізації інвестиційної діяльності в регіоні.

Було здійснено макетування та виготовлення рекламного стенду-експозиції економічного та інвестиційного потенціалу області для участі у Першому Форумі регіонів України та Республіки Білорусь 24-25 жовтня 2018 року у м. Гомель.

В рамках реалізації технічного завдання «Впровадження енергоефективних технологій та устаткування, вдосконалення обліку та контролю витрачання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві» з метою скорочення споживання енергоносіїв, впровадження енергоефективних технологій та вдосконалення обліку і контролю витрачання енергоресурсів за рахунок коштів підприємств теплоенергетики в області встановлено 214 приладів обліку теплової енергії загальною вартістю 8,1 млн грн. Крім того, за час дії державної програми «теплі кредити» державними банковими установами протягом 2018 року видано 25,4 млн грн кредитних коштів на проведення енергоефективних заходів. З них 9,4 млн грн отримали ОСББ, 16,0 млн грн видано населенню. Всього видано 645 кредитів.

При впровадженні проекту «Проведення енергоефективних заходів в закладах державної та комунальної форми власності» на 35 об'єктах

(промислові підприємства, що надають теплову енергію, теплопостачальні підприємства, бюджетна сфера) проведено роботи з реконструкції котелень, в тому числі на 12 об'єктах з використанням альтернативних видів палива. Економія споживання природного газу склала 460,8 тис. м³.

В рамках реалізації технічного завдання «Розвиток виробництва альтернативних видів палива та розширення використання відновлювальних джерел енергії» протягом 2018 року на 48 об'єктах приватного сектору було встановлено сонячні панелі потужністю 0,7 МВт. На території Богданівської сільської ради Прилуцького р-ну запрацювала біогазова установка з виробництва електроенергії потужністю 2,4 МВт. Збільшено теплову потужність на альтернативних видах палива ще на 3-х об'єктах на 1,1 МВт. Загальна вартість проектів склала 182,4 млн грн.

На реалізацію завдання «Розвиток системи зовнішнього освітлення» витрачено 37,0 млн грн. За ці кошти проводилось відновлення, реконструкція об'єктів зовнішнього освітлення в населених пунктах області. Встановлено 5,4 тис. одиниць енергозберігаючих джерел енергії.

За **напрямком «Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва»** впроваджувалось 3 технічні завдання на проекти:

- Спрощення доступу суб'єктів господарювання у сфері малого і середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів області;
- Забезпечення ефективної діяльності Агенції регіонального розвитку Чернігівської області;
- Інформаційно-консультаційна підтримка суб'єктів підприємництва та осіб, що бажають розпочати власну справу.

Профінансовано 1,1 млн грн.

У 2018 році на інформаційну підтримку малого і середнього підприємництва використано 95,4 тис грн коштів обласного бюджету. Велика увага приділялась реалізації освітніх заходів як для підприємців, що здійснюють господарську діяльність, так і для підприємців-початківців та безробітних, які тільки мають бажання розпочати власний бізнес.

Продовжувалась фінансово-кредитна підтримка суб'єктів підприємницької діяльності регіону. Зокрема, у 2018 році з обласного бюджету профінансовано інвестиційний проект «Розширення потужностей у виробництві моновитки», ТОВ «Канон» на суму 400 тис. грн.

За **напрямком «Розвиток туризму»** впроваджувалось 2 технічні завдання на проекти:

- Створення туристичних продуктів для окремих цільових груп.
- Популяризація сільського зеленого туризму.

Профінансовано 463,14 тис. грн.

Реалізовано ряд заходів з популяризації туристичного потенціалу Чернігівщини. Проведено 4 рекламно-інформаційні тури для представників туристичної сфери України та Гомельської області Республіки Білорусь. Туристичний потенціал області представлено під час роботи таких заходів: 24-ї виставки UITT: «Україна – Подорожі та туризм 2018» (м. Київ), Міжнародної виставки «Весна в Гомелі - 2018» у рамках Гомельського економічного форуму (м. Гомель, Республіка Білорусь), Міжрегіональної туристичної

виставки «Кіровоградщина запрошує» у рамках IV Центральноукраїнського туристичного фестивалю (м. Кропивницький), Міжнародного туристичного салону «Україна» (м. Київ), конференції «Міжнародне співробітництво та партнерство в туризмі» (м. Одеса).

Видано 30 різновидів рекламно-інформаційної та сувенірної продукції, в т. ч. каталог «Рекреаційний відпочинок на Чернігівщині».

У рамках **Програми 3 «Розвиток сільських територій»** у 2018 році реалізовувалось 7 технічних завдань на проекти по 2 напрямках – «Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу» та «Підвищення стандартів життя та рівня зайнятості в сільській місцевості»:

- Оптимізація спеціалізації сільського господарства з метою підвищення ефективності аграрного сектора та раціонального використання земельних ресурсів;
- Сприяння розвитку підприємств, зосереджених на виробництві тваринницької продукції;
- Підтримка технічного переоснащення малих, середніх агровиробників та їх об'єднань, що працюють на території Чернігівської області;
- Підтримка розвитку виробництва екологічно чистих продуктів харчування та органічного землеробства в Чернігівській області;
- Розвиток системи консультативних (дорадчих) служб;
- Створення та підтримка розвитку різноспеціалізованих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;
- Підтримка розвитку особистих селянських господарств, ферм сімейного типу, що спеціалізуються на вирощуванні плодово-ягідної продукції, овочів, продукції тваринного походження.

Обсяг фінансування на реалізацію проектів склав 61,8 млн грн.

Проведено ряд заходів, спрямованих на ефективний розвиток галузі землеробства та покращення її результатів з метою навчання та підвищення кваліфікації керівників та фахівців сільськогосподарських формувань Чернігівщини, а також впровадження і поширення прогресивних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій вирощування сільгоспкультур, ефективного використання земель сільгосппризначення та наявного технічного потенціалу, нарощування виробництва с/г продукції, підвищення її конкурентоспроможності, підвищення родючості ґрунтів тощо.

Проведено 8 заходів, які були спрямовані на ефективний розвиток галузі тваринництва, впровадження та поширення передових технологій з метою нарощування виробництва конкурентоспроможної тваринницької продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

На умовах фінансового лізингу Чернігівської філії НАК «Украгрозлізинг» за 2018 рік агропідприємствами області придбано 7 одиниць сільськогосподарської техніки та обладнання на загальну суму 3,1 млн грн.

За бюджетною програмою «Часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» господарствами області придбано 789 одиниць техніки та обладнання на суму 281,2 млн грн. Компенсація склала техніки та обладнання склав 57,4 млн грн.

У 2018 році була створена ГО «Чернігівська сільськогосподарська дорадча служба», яка отримала 58,1 тис. грн часткової компенсації витрат з Державного бюджету, пов'язаних з наданням сільськогосподарських дорадчих послуг 7-ми фермерським господарствам області.

В 14-ти районах Чернігівській області зареєстровано 32 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативи (СОК), найактивніші у цьому напрямку Сосницький район – 5 СОКів, Ніжинський – 4 СОКи, Чернігівський – 4 СОКи. Протягом 2018 року було створено чотири СОКи: «Ягоди Чернігівщини» в с. Павлівка Ріпкинського району; «Дари Чернігівщини» в м. Ніжин; «Поліські ягоди» в м. Чернігів; «Геркулес» в м. Носівка.

На заходи з реалізації Програми передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області, на 2016-2020 роки у 2018 році з обласного бюджету було виділено 1039,5 тис. грн, 30 багатодітних сімей отримали тварин.

Всього за 2018 рік в рамках 47 технічних завдань на реалізацію проектів регіонального розвитку, профінансовано більше 2,6 млрд гривень, в тому числі за стратегічною ціллю 1 «Розвиток людського потенціалу» 2,3 млрд грн, за стратегічною ціллю 2 «Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання» 267,1 млн грн, за стратегічною ціллю 3 «Розвиток сільських територій» 61,8 млн гривень.

Вплив реалізації проектів на виконання індикаторів Плану заходів з реалізації у 2018-2020 роках Стратегії сталого розвитку області на період до 2020 року у 2018 році

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2017 рік, факт	2018 рік		
			Прогноз	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
Програма 1. Розвиток людського потенціалу					
Напрямок 1.А. Комплексний розвиток територіальних громад					
Обсяг прийнятого в експлуатацію житла	тис. м ²	127,9	133,5	97,9*	х
Рівень безробіття населення віком 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці	% до економічно активного населення	11,2	10,9	10,5 (9 міс.)	х
Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників	грн	5636	5970	6995	+1025
Темп зростання (зменшення) середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників	%	140,8	117,1	124,1	+7 в.п.
Напрямок 1.В. Захист і збереження територій					
Площа земель природно-заповідного фонду	тис. га	260,7	260,7	261,3	+0,6
Питома вага фактичної площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці	%	7,83	7,81	7,83	+0,02 в.п.
Напрямок 1.С. Створення умов для формування здорового населення та підтримка сімейних цінностей					
Рівень смертності на 1 тис. населення	‰	18,4	18,1	19,1	+1,0 в.п.
Забезпеченість населення лікарями усіх спеціальностей на 10 тис. населення на кінець року (без врахування санітарних лікарів)	осіб	34,9	35,9	35,0	-0,9
Кількість учнів у дитячо-юнацьких спортивних школах	осіб	15605	15850	14793	-1057
Питома вага дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, охоплених сімейними формами виховання до загальної чисельності дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування	%	93,3	93,0	92,8	-0,2 в.п.
Напрямок 1.Д. Забезпечення умов для отримання якісної освіти					
Охоплення дітей віком від 3-х до 6-ти (7) років дошкільною освітою у дошкільних навчальних закладах	%	94,9	94,1	96,3	+2,2 в.п.
- міська місцевість	%	100,0	100,0	100,0	-
- сільська місцевість	%	72,4	79,0	82,5	+3,5 в.п.
Напрямок 1.Е. Розвиток культурного і духовного середовища, забезпечення патріотичного виховання населення					
Кількість клубних закладів різних форм підпорядкування	одиниць	764	762	748	-14
Кількість бібліотечних закладів різних форм підпорядкування	одиниць	716	701	696	-5

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2017 рік, факт	2018 рік		
			Прогноз	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
Кількість музеїв (включаючи національні заповідники)	одиниць	36	36	36	-
Кількість учнів у спеціалізованих мистецьких навчальних закладах (дитячі музичні, художні школи, школи мистецтв, хореографічні школи)	осіб	8928	8100	9201	+1101
Програма 2. Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання					
Напрямок 2.А. Підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності					
ВРП (у фактичних цінах) у розрахунку на одну особу	грн	47160,6**	52968,0	х	х
Обсяг капітальних інвестицій	млн грн	7351,1	5800	8258***	+2458
Обсяг капітальних інвестицій в розрахунку на 1 особу	грн	7219,7	5698,0	8222,0***	+2524,0
Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій	млн дол. США	429,6	255,0	433,7	+178,7
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на 1 особу	дол. США	422,0	250,5	431,8	+181,3
Обсяг експорту товарів	млн дол. США	625,1	467,3	755,1	+287,8
Структура експорту товарів:					
- продовольчі товари	%	61,5	55,5	65,4	+9,9
- непродовольчі товари	%	38,5	44,5	34,6	-9,9
Експорт товарів у розрахунку на одну особу	дол. США	608,8	459,1	745,4	+286,3
Обладнання багатоквартирних будинків приладами обліку та регуляторами температури теплової енергії	%	73,4	85,0	78,2	-6,8 в.п.
Обсяг реалізованої промислової продукції	млн грн	28439,2	24048,0	35989,9	+11941,9
Індекс промислового виробництва	%	96,5	101,3	98,7	-2,6 в.п.
Напрямок 2.В. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва					
Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення	одиниць	54	57	*****	х
Кількість середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення	одиниць	3	3	*****	х
Питома вага надходжень від діяльності суб'єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) в загальних надходженнях до місцевого бюджету	%	23,6	24,7	26,5	+1,8 в.п.
Питома вага надходжень від діяльності суб'єктів середнього підприємництва в загальних надходженнях до місцевого бюджету	%	25,1	24,8	23,8	-1,0 в.п.

Назва індикатора (показника)	Одиниця виміру	2017 рік, факт	2018 рік		
			Прогноз	Факт	Відхилення (+,-) до прогнозу
Напрямок 2.С. Розвиток туризму					
Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування	одиниць	47	50	47	-3
Кількість відвідувачів музейних закладів та національних заповідників	тис. осіб	880	900	980	+80
Кількість садиб зеленого туризму	одиниць	35	37	35	-2
Програма 3. Розвиток сільських територій					
Напрямок 3.А. Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу					
Обсяг валової продукції сільського господарства у цінах 2010 року	млн грн	10923,9	10807,0	12054,8	+1247,8
Темп росту (зниження) валової продукції сільського господарства	%	105,3	102,0	110,4	+8,4
Структура сільгоспвиробництва:					
- питома вага рослинництва у загальному обсязі сільгоспвиробництва	%	80,5	80,0	82,7	+2,7
- питома вага тваринництва у загальному обсязі сільгоспвиробництва	%	19,5	20,0	17,3	-2,7
Обсяг валової продукції сільського господарства на 1 особу	грн	10639	10620	11741,0	+1121
Ефективність сільгоспвиробництва (обсяг валової продукції сільського господарства у розрахунку на 100 га сільгоспугідь)	тис. грн	615,6	609,0	679,3	+70,3
Напрямок 3.В. Підвищення стандартів життя та рівня зайнятості в сільській місцевості					
Середньомісячна номінальна заробітна плата у сільському господарстві, лісовому господарстві та рибному господарстві	грн	4600	6160	6097	+1860

* - нове житло;

** розрахунково

*** квартальна звітність

**** дані відсутні (останні статистичні дані за 2017 рік)

Директор Департаменту економічного розвитку
обласної державної адміністрації

О. ХОМИК